

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Sharei Tefillah Publication

SHABBOS PARSHAS SHELACH שלח פרשת

כ"ו סיון תשנ"ח JUNE 20, 1998

לכל זמן ועת

מנחה/הדלקת נרות - 7:00* שקיעה/יום השבת - 8:32
זמן קריאת שמע/מ"א - 8:35 צאת הכוכבים/מעריב - 9:22
זמן קריאת שמע/גר"א - 9:11 לשיטת רבינו תם - 9:44
הדלקת נרות אין לאחר מזמן עצם קבלת השבת (משיאמר מזמור שיר) - בערך 7:25

מדעת עליון

ויקרא משה להושע בו נון יהושע וגו' (יג-טז)

ידוע מה שפרש"י כאן וז"ל התפלל עליו י-ה יושעך מעצת מרגלים עכ"ל. ויל"ע בזה, דמכיון שכבר נבאו אלדד ומידד "שמשה מת ויהושע מכניס" - דהיינו לגבי כניסת בני ישראל לא"י, הרי היה נבואה לטובה בשביל יהושע, וכמבואר מה שאמרו רז"ל שנבואה לרעה יכולה להשתנות כשעושין תשובה אבל נבואה לטובה אינה יכולה להשתנות בשום אופן. אם כן למה היה חושש משה בשביל יהושע, הרי כבר הובטח לו שהוא יכניסם לארץ ישראל?
ותירץ על זה הר' אהרן דוד גולדברג שליט"א בספרו שירת דוד ע"פ הרמב"ם בפירוש המשניות, שאפי' יעקב אבינו היה מפחד שיהרוג אותו עשו אחיו - שמא יגרום החטא - אע"פ שהבטיחו הקב"ה לטוב, כמבואר לעיל בפ' ויצא, והטעם כי דוקא נבואה שנאמרה בפירוש שיגיד הנביא את נבואתו לאחרים כדי להוכיחם וכדומה, הוא דאמרי' שמנבואה טובה לא יחזיר הקב"ה. אולם נבואה שנא' לנביא עצמו "כדי להרחיב דעתו", בלי שום ציווי להגיד לאחרים, וכגון נבואת יעקב אבינו, ע"ז לא נא' הכלל הזה. ולפי"ז אתי שפיר כאן, שמכיון שלא נצטוו אלדד ומידד להגיד נבואתם, והיתה נבואה להם לבדם כדי להרחיב דעתם, לכך לא נא' בזה הכלל "שלא יחזור הקב"ה מהבטחתו", ושפיר חשש משה עבור יהושע. ולכן הוצרך לו להתפלל עליו שיושיע הקב"ה את יהושע מעצת המרגלים.

ויהי סלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה וכו' (יג-ל)
סלב היה רוצה להשתיק את דברי הגנאי של המרגלים על ארץ ישראל

Yiras Shomayim, was one of the topics that the Chasam Sofer, R' Moshe Sofer ZT"l repeatedly spoke and wrote about in his ספרים.

Many times he would mention this Possuk תתנו "מראשית עריסותיכם תתנו - Of the first of your dough you shall give to Hashem a portion for a gift, and give a very unique translation: מראשית עריסותיכם - When a child is still laying in the cradle (העריסה can also mean cradle), יראת ה' - give to him, instill in the child a modicum of fear of Hashem, and with it a love of Torah. Do not wait and push this task off for the future, for by then it may be too late.

The Chasam Sofer would add: When it comes to educating children, it is important to follow the rule "יפה שעה אחת קודם" - It is good to begin one hour earlier. In other words, the earlier the better. If one will attempt to inspire his child at such an early age, he will be assured of success in his holy task.

הלכה ברורה בענין ברכות הבאים בתוך הסעודה

If one ate מזונות and then wishes to eat bread shortly thereafter, approximately 20 minutes (as is the custom of many people on שבת to eat some cake immediately after קידוש before המוציא), he should not say a ברכה. This is true even if one will not be eating any more of the מזונות during the meal. Rather, the ברכת המזון after the meal will also exempt the מזונות which was eaten before the סעודה. At the time of the מזונות, one should (לכתחילה) have specific כוונה to exempt the ברכת המזון.

Based on this and on last week's הלכה, the following applies: At a Shabbos morning "Kiddush" one ate cake and crackers, as well as herring, liver, etc. Soon afterwards, he decides to wash for המוציא. The proper procedure in this case would be to make a בורא נפשות for the herring and liver, but not an המחיה על for the cake and crackers before washing for the bread.

THIS ISSUE SPONSORED BY
MR. AND MRS. Y. BLONDER
BROOKLYN, NY

For information, sponsorship or dedications, call 914-362-4380.

As we may well imagine, before their historic journey it was probably necessary for Moshe to allot each one of the spies a specific amount of money to cover any "Travel expenses" that they may have - each according to his particular needs. That being the case, Hashem informed Moshe as a kind of warning "*Send for yourself men and they will spy out the land of Canaan*". One mustn't read the word "ויתרו" - *They will spy*, rather it should be read "ויתירו" - *They will leave over*."

R' Chaim turned to the *Meshulach* and in a manner of rebuke said, "Hashem was hinting to Moshe Rabbeinu that when one sends out messengers, whether to spy or to collect funds, he should make sure that they are trustworthy and devoted, and that they will accomplish what they set out to do. Not waste away all their efforts on their own personal needs and expenses....."

TORAH GEMS

ויהושע בן נון וכלב בן יפנה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם וכו' (יד-ו)

The question is raised: Why did Yehoshua and Calev tear their clothing at this juncture - an act that symbolizes desperation and hopelessness - and not courage and fearlessness, that was necessary to stem the tide of rebellion and assuage the fears of an angry people?

The great Rebbe, **R' Menachem Mendel ZT"L of Kotzk**, interprets this as follows: When the Torah writes "יקרעו בגדיהם" - *They rent their garments*, it does not mean Yehoshua and Calev's clothing, rather the garments of the disloyal spies. As we know, the מרגלים were of the distinguished members of the nation. Surely these נשיאים were dressed in respectable and appropriate attire suitable for their lofty rank. However, when they descended to the lowest מדריגה by speaking הרע on the land, Yehoshua and Calev rushed to tear their clothing to testify before the people that these are no longer leaders and guides who are worthy to follow. Through this act of noble bravery, they tried to stop the rebellion.

מראשית עריסותיכם תתנו תרומה לה' לדורותיכם וכו' (טו-כא)

The importance of teaching and training young children in Torah and

ואמר אל העם, בדרך משל, שבדאי אפשר לבני ישראל לעלות ולרשת את הארץ ואפי' אם יאמר משה לעלות אל השמים עי' שיעשו סולמות יצליחו, וכמפרש"י. אמנם הקשה הגמ"ר משה פיינשטיין זצ"ל בס' קול רם, שלמה אמר כלב המשל ש"עשו סולמות", הרי הול"ל "אם יאמר עלו לרקיע", כי הסולמות ממש אינם כלום, ולמה הזכיר כלב ענין ה"סולמות" בכלל? אלא נראה דכשאדם רוצה להתגדל במדריגות, צריך הוא לעשות כל מה שביכולתו שניכר שהוא רוצה ממש, אפי' "לעשות סולמות" כדי להתעלות, ועי' צליחתו הקב"ה אם ראוי הוא שהשי"ת יעזרהו. ואם זה לדבר מצוה בודאי ה' יעזרהו, אמנם לבקש ממנו ית' שיגדלו וינשאהו בלא שום עבודה מאתו, זה בקשה שא"א לאדם לבקש כלל. וכמו כן כשרוצה האדם לידע כל התורה, אף שלדעתו הוא דבר שא"א לפניו, מ"מ אל יתייאש, שלכן לא ילמוד כלל, אלא שצריך ללמוד כפי כחו ושכלו ואז יקוה להשי"ת שיצליחהו.

מעשה אבות.... סימן לבנים

שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל וכו' (יג-ב)

During the latter part of the 19th century (1880-1891), the great and illustrious Volozhiner Yeshiva underwent a period of tremendous financial and economic difficulty. Due to the seriousness of the situation, the Yeshiva was forced to send out *Meshulachim* to collect funds in order to maintain the Yeshiva and provide as much as possible for the students who came from all over to sit and learn in the hallowed Beis Medrash of Volozhin.

It happened that a *Meshulach* once returned to Volozhin after an extended stay away collecting money. However, he came back empty-handed, with nothing to show for his efforts and long journey. He came to the Rosh Yeshiva, **R' Chaim Soloveitchik ZT"L**, and explained, "It seems that on this particular outing, I incurred so many traveling expenses, that I was left with hardly anything to give to the Yeshiva!"

R' Chaim was understandably upset with the *Meshulach* who had nothing left for the Yeshiva. "In this week's Parshah," began R' Chaim in a stern manner, "We learn about the story of the מרגלים that Moshe Rabeinu sent out. The Torah begins this Parshah with the words of Hashem *Send for yourself men and they will spy*."